

věc. Právě tento jednoduchý postup sliboval případný kontakt obou stran.

Moje osoba a jméno se z celé akce vytratily, nikde v sídlišti nefigurovaly a měly zůstat v tajnosti až do chvíle, kdy všem těmto rodinám přijde (za měsíc po košili) pozvánka na vernisáž do Moravské galerie v Brně — její součástí bude i ukázka vzoru, který před měsícem obdrželi na košili. Měsíc je vhodná doba, aby se moje „pomůcka“ v místě usídlila, lidé se díky ní zkontaktovali a začali o ní mluvit: někdo si košili oblékne a jiný ho na základě toho osloví. Měsíc je dostatečně dlouhá doba k tomu, aby si o tom stihli říci téměř všichni a mohl tak vzniknout mýtus, který v tomto místě, kde žije téměř 20 000 obyvatel, chybí; zároveň není tak dlouhá, aby opadla zvědavost přijít na vernisáž.

Galerie se tak stává součástí projektu; tentokrát však nebude podstatné, co se vystavuje, ale kdo s kým se v galerii potká. Všech tisíc pozvaných rodin tak může prostřednictvím HLAVNÍHO VZORU spatřit nejdůležitější obraz celého projektu:

SEBE NAVZÁJEM.

had in common appeared to them, and they had symbolically divided it up among themselves. This approach carried the promise that each of the parties might contact each other.

My person and name vanished from the whole event, appearing nowhere in the housing development and remaining, I hoped, in secrecy until the moment when the same families would get (one month after they got the shirt) an invitation to the Moravian Gallery in Brno to see the paradigm they'd received a month earlier placed on exhibit. A month is enough time for my "mnemonic device" to "settle in." The project made people contact each other and start talking about it; some people put the shirt on and others started talking with them because of it. The period of time was long enough for almost everyone to have talked about it: it engendered a sort of myth which was wanting at the development, with its 20,000 inhabitants; at the same time, it wasn't so long that people's curiosity wouldn't start flagging, so they might still come to the exhibition.

In this way, the gallery became a part of the project. This time, however, it won't be what's on display that's important, but, who they meet at the gallery. All of the 1,000 people invited will thus be able, through the main paradigm, to see the most important picture of the entire project:

ONE ANOTHER.

KAŽDEJ PES JINÁ VES FOR EVERY DOG A DIFFERENT MASTER

KATEŘINA ŠEDÁ

NOVÁ LÍŠEŇ

„Su z Líšně,“ odpovím každému, kdo se mě zeptá, odkud pocházím. Nikdy už ale nedodám, že Líšeň je okrajová městská část velkoměsta Brna a tazatele nechám při tom, že se jedná o zapadlou vesnici. A naopak: když se zeptáte někoho z našeho sídliště Nová Líšeň, odkud je, většinou se ke svému bydlišti nepřizná a raději řekne: „Su z Brna“. Jako by sídliště vůbec neexistovalo, jako by bylo zakleté. Nikdy tady nepotkáte žádného turistu, co by tu taky hledal.

PROSÍME, VYSTUPE!

Zatímco v původní části Líšně ještě pořád fungují vesnická pravidla (známe se navzájem, máme národopisný soubor, slavíme hody atd.), Nová Líšeň nese všechny znaky pojmu „zastávka“ — většina obyvatel se tu „zastaví“ jen na noc a zbytek dne tráví ve městě Brně.

Z dětství mi utkvěla zvláštní příhoda se spolužačkou, kterou jsem jednou po vyučování doprovázela domů. Stoupaly jsme do kopce po ulici Klajdovská a sotva nízké domy vystřídala první řada paneláků, nikdo z kolemjdoucích už na můj pozdrav neodpověděl. Jako bych zčistajasna zmizela, jako bych v sídlišti zprůhledněla a nebyla vidět. Kamarádka se na mě nechápavě otočila a povídá: „Tady už zdravit nikoho nemusíš! Jenom lidi, které znáš!“ Příliš jsem tomu nerozuměla, přesto jsem místní pravidlo na zpáteční cestě vyzkoušela: dělala jsem, že kolemjdoucí nevidím. Od rodičů jsem se později dozvěděla, že v sídlišti se lidi nezdraví, protože se neznají. Každý se přistěhoval odjinud a obyvatelé

NEW LÍŠEŇ

„I'm from Líšeň,“ is my answer to anyone who asks where I'm from. But I never add that Líšeň is a district on the outskirts of a city; I just let the inquirer think it's an out-of-the-way village somewhere. Similarly, if you ask people from our high-rise apartment development, New Líšeň, where they're from, they never admit that's where they're from; they'd rather just say „I'm from Brno.“ As if the development didn't exist; as if it were cursed. You'll never run into tourists here — what would they be looking for?

PLEASE LEAVE THE CARRIAGE

While the old village ways survive in Old Líšeň (we know each other here, we have a local folk preservation group, we have social functions...), New Líšeň has the character of a tram stop: most of its inhabitants just „get off at their stop“ for the night and spend the rest of the day in the city.

A childhood experience has stuck in my memory: I was with one of my primary school classmates, walking her home after school one day. We climbed the hill along Klajdovská Street and as soon as the low houses gave way to the first buildings, people stopped answering when I wished them a good day. It was as if — out of the blue — the development had made me invisible. My friend turned to me, perplexed, and said, „Around here you don't have to say hello to everyone anymore — only to those you know!“ I remember I didn't quite understand, although I did heed the advice on my way back: I made as if I didn't see anyone passing by. I later learned from my parents that

KONTAKT / CONTACT:

Kateřina Šedá
Biskupcova 65
130 00 Praha 3
(Czech republic)
katskaseda@centrum.cz

Kateřinu Šedou zastupuje galerie Franco Soffiantino Arte Contemporanea, Turín, Itálie /
Kateřina Šedá's works courtesy of Franco Soffiantino Arte Contemporanea Gallery, Torino, Italy

sídliště nemají nic společného. Znělo to logicky a já se se tím tehdy přestala zabývat.

KAŽDEJ PES JINÁ VES

Loni na jaře jsem si všimla, že se sídliště výrazně změnilo. Šedý celek se doslova rozpadl pod novými pestrobarevnými omítkami a Nová Líšeň se rozzářila jako strhující atrakce. Způsobila to „Regenerace panelových domů“, na které spolupracovalo několik architektů. Žádný z nich ale nebral ohled na celek a ke každému domu přistoupil jednotlivě, proto vypadá sídliště jako vzorník nejrůznějších domů. Na základě toho jsem si uvědomila, že přesně tohle je věc, která obyvatele spojuje, a která byla až dosud neviditelná: KAŽDÝ JE ODJINUD! Když jsem pak přišla do jiného sídliště na opačné straně města, uviděla jsem stejný obraz. Uviděla jsem HLAVNÍ VZOR SÍDLIŠTĚ.

HLAVNÍ VZOR

Ale barevné odlišení domů nepřineslo žádnou změnu v chování lidí: každý nadále vidí a zdraví jen ty, které zná. Rozhodla jsem se tedy, že musím přijít na způsob, jak HLAVNÍ VZOR ukázat tak, aby obyvatele sídliště spojil; chtěla jsem tím regenerovat nejen toto místo, ale i vztahy v něm.

Na začátku mé úvahy stálo následující zjištění: společná věc se zviditelní ve chvíli, kdy se o ni mezi sebou rozdělíme. Pokud chci, aby se lidé na základě hlavního vzoru („každý je odjinud“) spojili, musím ho mezi ně spravedlivě rozdělit.

JAK HO UKÁZAT?

Rozhodla jsem se vytvořit obraz sídliště. Od jednotlivých architektů jsem získala návrhy hlavních typů domů a kladla je vedle sebe tak, abych se co nejvíce přiblížila dojmu, že každý z nich pochází odjinud. Došlo mi, že

people don't say hello in housing developments because they don't know each other. Everyone moves to them from different places and they have nothing in common. That seemed to make good sense, so I stopped worrying about it.

FOR EVERY DOG A DIFFERENT MASTER

But last fall I suddenly noticed that the development had changed significantly. The grey complex had literally become fragmented beneath coats of bright paint and New Líšeň shone like a splendid attraction. It was the result of a project several architects had worked on together called the “Regeneration of High-Rise Housing Developments.” However, none of them took an overarching view of the whole, approaching each building on its own; that's why the development took on the appearance of a pattern book of buildings, each one different from the next. On this basis, I suddenly realized that was precisely the thing that united all the inhabitants, though it hadn't been visible up to that point: EVERYONE COMES FROM SOMEWHERE DIFFERENT! When I found myself in a development on the other side of town a few days later, the same scene opened up before my eyes. I was looking at the NEW PARADIGM of the housing development.

THE NEW PARADIGM

The colorful individualization of each building had no effect on people's behavior, though: they still only said hello to those they knew. That's why I took it upon myself to find a way to make the MAIN PARADIGM show and thus unite the inhabitants of the development, thereby regenerating not only the place, but the relationships in it as well.

One of my first thoughts came from the following realization: the thing we have in common really becomes visible when we divide it up amongst ourselves. If I want people to unite on the basis of the main paradigm (everyone comes from somewhere different), I had to divide it up among them equitably.

HOW TO MAKE IT SHOW?

I decided to create an image of the development: I got the blueprints for the main types of building and placed them next to one another so as to get as close as I could to making the impression that each

jediná cesta, jak takovou věc spravedlivě rozdělit, je její zmnožení. A protože jsem od začátku přistupovala k HLAVNÍMU VZORU jako ke skutečnému obrazu, rozhodla jsem se zmnožit ho na plátno. Tento návrh jsem nechala vytisknout na textil.

Když jsem zmnožený obraz držela poprvé v ruce, uvědomila jsem si, že pokud chci, aby lidé pochopili, že se jedná o VZOR, musí ho navzájem uvidět. A jak mohou tento vzor navzájem uvidět? Když ho budou mít na sobě! Z plátna jsem nechala ušít tisíc košil – myslím, že právě tato část oděvu nejlépe ztělesňuje jakéhosi „neviditelného člověka,“ který by mohl obyvatele vzájemně spojit.

ZMIZ!

Konečně jsem měla v ruce vzorek HLAVNÍHO VZORU, ale to ještě nezaručovalo, že se obyvatelé sídliště jeho prostřednictvím navzájem uvidí. Vycházela jsem z předpokladu, že o společnou věc se lidé musejí podělit sami, jinak je nespojí. Tehdy jsem pochopila, že HLAVNÍ VZOR umožní obyvatelům sídliště vzájemnost pod jednou podmínkou – NESMÍM STÁT MEZI NIMI! Bylo to poprvé, kdy jsem ve svém projektu neměla být viditelným středem veškerého dění. Jenže tentokrát na mé neviditelnosti záviselo vyvrcholení celého projektu. Věděla jsem: MUSÍM ZMIZET!

ROZDĚLTE SE!

V zájmu utajení akce jsem seznam obyvatel sídliště nesměla získat oficiální cestou, na úřadě. Několik dnů jsem chodila po sídlišti a opisovala jména z domovních zvonků. Pak jsem ze seznamu vybrala tisíc rodin a vytvořila z nich dvojice. Dávala jsem si záležet na tom, aby uprostřed vybrané dvojice ležela na mapě Líšeňská rokle – místo, které zaručovalo, že rodiny jsou od sebe dostatečně vzdálené a neznají se. Do všech takto spárovaných rodin jsem 30. května 2007 odeslala poštou totožné balíčky s košilí, ušitou z látky s HLAVNÍM VZOREM, a jako odesilatele jsem vždy uvedla protilehlou rodinu. Díky tomu se každý pár rodin symbolicky dělil o společnou

came from a different place. It occurred to me then that the only way I was going to be able to divide such a thing up equitably was by reproducing it. Because I'd conceived of the “MAIN PARADIGM” as a real picture from the start, I decided to reproduce it on fabric and then sent my design to a textile printer.

Then, when I was holding the reproduced image in my hands, I realized that in order for people to understand that it was a PARADIGM, they were going to have to see it among them. And how would they be able to see a PARADIGM like that among them? By wearing it! I had 1,000 shirts sewn using the printed fabric – it was that article of clothing that best enabled me to embody the sort of “invisible person” that might be able to unite the development's inhabitants.

DISAPPEAR!

Finally, I had the MAIN PATTERN in hand. However, that didn't guarantee they'd be actually able to see each other through it. I was basing myself on the idea that people would have to do the dividing up themselves, or it wouldn't bring them together. Then it dawned on me that the main paradigm would only enable the inhabitants of the housing development to see each other on one condition – I SHOULDN'T BE STANDING IN THEIR MIDST! All of a sudden I found myself facing the most important task of the entire project: I HAD TO DISAPPEAR! It was the first time I wouldn't be the visible center of all activities in one of my projects. This time, however, the culmination of the whole project depended on my invisibility. I knew I HAD TO DISAPPEAR!

DIVVY IT UP!

In order for the event to remain a secret, I had to get a list of the development's inhabitants in some way other than through official channels: for several days, I went around the development and copied their names off the buzzers at the entrance to each building. Then I chose 1,000 families on the list and paired them up. I always tried to make sure that the “Líšeň Gorge” lay between the pair I'd chosen, which ensured they lived far enough from each other and therefore probably wouldn't know each other. On May 30, 2007, I sent out the same package containing the shirt sewn out of the fabric with the main paradigm on it, always putting the other family in the pair down as the sender. Thus, in this simple way, something each pair

